

ШЫН

ВКП(б) ТЫВА ОБКОМУНУҢ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕДИНИҢ БОЛГАШ АЖЫЛЧЫ ЧОННАРНЫҢ ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ СОВЕДИНИҢ ОРГАНЫ

1952
ИЮНЬ
15
ВОСКРЕСЕНИЕ
№ 116 (2546)
ВРТАЭ 20 КОП.

БО ХУНГУ СОЛУНДА:

Совет Эвилелинде (1 арын).
Баштыңчыга берген сөстү алдарлы-биле күүседилинер (1 арын).
ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ:
С. Соскур-оол. — ВКП(б) Каа-Хем

райкомунуң пленуму (2 арын).
Цимлянскийниң суг белдири ажилдап кирипкен (2 арын).
Аас-кежиктиг колхозчу амыдырал чечектелип турар (3 арын).

Чехословакияның премьер-министри А. Запотоцкийниң чугаазы (4 арын).
Жак Дюклону хостанар! (4 арын).
Кореяда болушкуннар (4 арын).

Нияттиничи малынга быжыг чем-суурну чедишкинниң белеткээр

Тыва автономнуг областың эр, херэжен колхозчулары, МТС-териниң ажилдакчылары болгаш кедээ ажил-агыйның специалистери совет улустуң улуг баштыңчыы болгаш башкызы эш Сталинга чоруткан чагаазында нияттиничи малының баш санын көвүдедир, оор продуктудуун бедидер талазы-биле бедик хүлээлгелери боттарынга алганнар. Олар бо чылын чылгы малдын баш санын өстүрениң күрүне планын 105 хуу, мыйыстыг бода малдын — 103 хуу, хой, өшкүвүз — 110 хуу, сүт саалдазының талазы-биле онаалганы — 110 хуу күүседир деп улуг баштыңчызының мурнунга сөзүн бергеннер.

Колхозтар болгаш оларның хову бригадалары малдын баш санын дүрген өстүрери, оор продуктудуун бедидери болгаш 1952—1953 чылдарда мал кыштагдадышкынын үлегерлиг эртинерин хандырып шыдаар эн эки сүүзүвүг сизиниң кезип алыры дээш сизге кезилдезинге, силос салышкынынга белеткелдин темпизин каш катап күштелдирери, хамыктың мурнунда сизге кезер хол кадырларын, айырыларын, дырбаштарын, чаныларын болгаш өске-даа чепсек-херекселдери четчир-биле белеткээр чугула.

Бо сорулгаларны чедишкинниң шийтпирлээринге малдын быжыг чем суурну бүрүн четчир-биле белеткен тургузары териниң улуг ролду болур. «Тараа ажаап алышкынының ажилдарының эгелээринге чедир нияттиничи мал алышынга херексел сизге ажаап алышкынының планын күүсеткен турар» — деп областың көдээ ажил-агыйның ажил-ишчилери эш Сталинга чагаазында хүлээлген алганнар.

Элээн хөй районнарда сизге ажаап алышкынының үрүмек чепсек херекселдери хөй негетинип турар төлээде, облпотребсоюз оларны районнарже саадал чок сөзүтүп бедирер ужурулду.

Совет Эвилелинде

Волганың улуг тудуунда

СТАВРОПОЛЬ. Куйбышевтиң суг күжү-биле ажилдаар электри станциязының тудугжулары тудуг-монтаж ажилдарының беш ай планын ажыг күүсетпешти, чартык чылдын программасын хуусаа бетинде күүседир дээш чарып турар.

Мында экскаваторлар-биле чергелештир гидромониторлар ажилдап турарлар. Ол агрегаттарның машинистери онгарларын дүрген аргабиле казары дээш чарышты салып алган ажилдап турарлар.

Волганың солагай эринде алды шлюзтуң адаандан доурак казып үндүрүп турар земснарядтарың командалары стахановчу ээлчегде туруп турар. Бир дугаар черде №123 болгаш №124 земснарядтарың экипажтары чоруп турар.

Кол гидротехниктиг ажилдарың районнарында бетон кылыр ийи бичи заводтарның тудуу доозулган болгаш автоматтыктык улуг заводтарны тудуу турар.

Волганың он талакы эринде, суг күжү-биле ажилдаар электри станциязының тудуунун адаанда ажилдар дүрген темпи-биле чоруп турар.

Тудугжулар боттарының социалисттиг хүлээлгелерин күүседир дээш база күзүн Волганың ол-бо талаларынага бетон салыр ажилдарың егелээр дээш күженишикниң ажилдап турарлар.

Чурттуң ховуларында

Сонгу Казахстаның совхозтары чайгы чер андарылгазының планын доктааткан хуусаазында күүсеткен. Келир чылдың дүжүдүнге белеткээр чайгы чер андарылгазы агротехниктиг бедик денелге эрктен.

Тараан хлопчатниктерниң ажаалгазын кылып турар.

Николаев областың Владимировский районунуң колхозчулары үшкү культурацияны дооскан болгаш эрте

Кабардинде Прималкинский тараа совхозунун тараажылары чайгы чер андарылгазын болбаазырадып турар. Кыска үеняң иштинде маа-аа баштайгы культурацияны чоруткан.

(СЭТА).

Баштайгы бастырылганы күрүнеге

КАРШИ. Областың колхозтарының шөлдеринче комбайннар үңкүкен. Көдээ ажил-агый артельдери эрктен чылдан 10 хонук эрте, күзүң чашкан арбайның болгаш кызылхонук массалыг ажаалгазын калбартып турар. Каршинск МТС-тиң механизаторлары ажаап алышкынының дүрген эртинер дээш чарышка бедик организаакчы чорутку көрүзүп турар. Ол станцияның комбайнгерлары Р. Букамбаев, К. Азимуратов, Х. Саматов болгаш өскелер-даа,

тараа кезишикниңге шак графийни чөп ажыглап, хүнде он гектар чер кестирер тургаш хүн-бүрү 15—16 гектарны кезип турар.

Областың колхозтары баштайгы бастырылган тарааларны белеткел пункттарына сөзүтүп турар. Касанский, Гузарский районнарың чамдык колхозтары күрүнеге арбай болгаш кызылхонук дузаарының талазы-биле чыл планын күүсеткен.

Кабардинде тараажылары чайгы чер андарылгазын болбаазырадып турар. Кыска үеняң иштинде маа-аа баштайгы культурацияны чоруткан.

(СЭТА).

Ажылчы чоннуң кадының дугайында

КИЕВ. Совет Украина кадкышлыгының кайгамчык байлак черлерлиг. Кара болгаш Азов далайларың эриктери, Карпаттар болгаш Полесьяның халдыг черлери кадкышлыга дика таарымчалыг. Чайгы сезонун эгезинден бээр Украинаның курорт эргелелиниң 78 санаторийлеринде 15 муң хире ажылчы чоннар дыштанып болгаш эмненип турар.

Довбасстың шахтерлары боттарының кадыны быжылгаары-биле мында келгенер. Эрктен чылга бодаарга бо чылын ийи катар хөй колхозчулар мында эмненип турар.

Одессада Лермонтов курорт чоокта чаа дыка хөй дыштаныкчыларны хүлээп алган. Сталинградтың болгаш Каховканың суг белдирленини

Украина ССР-ниң тывыш кооперациязының страхассаларың санаторийлеринге бо чылын 220 муң ажыг ажылчы чоннар боттарының кадыны быжылгаарлар болгаш дыштанырлар.

(СЭТА).

Грузияның комбайнгерлары тараа ажаап алышкынының эгелээр

СИГНАХИ. (Грузия ССР). Июнь 10-да Сигнахский районун Руставели аттыг колхозунда комбайн-биле арбай ажаап алышкыны эгелээр. Баштайгы бастырылгалар бай дүжүттүң дугайын херечилеп турар.

Гектар бүрүзүндөн 20 центнер тарааны ап турар.

Тараа ажаап алышкыныга районун бүгү МТС-териниң механизаторлары белең.

(СЭТА).

Куйбышев хоорайның чагайжыдылгазы

КУЙБЫШЕВ. Поволжьең улуг төвү — Куйбышев хоорай өзүп турар болгаш чагайжып турар. Янзы-бүрү районнарда чараш бажынар туттунуп, кудумчулар асфальтлар-биле шыптынып, чаа-чаа скверлер ажытынып, шөлдерде чектерини өстүрүп турар.

Чапаяв кудумчузунун ийи талазын куду ийи одургулай олурткан ыяштар ногаан аллея болу берген. Хоочун Самара кудумчузу калбак-делем магистраль кылдыр чарыштып кылдыңган. Кежээниң-не ында электри чырыч чырып турар.

Ажылчы чоннары амыдырал байдалың экижидеринче улганган ажилдар калбак фронтуну-биле чоруп турар. Дыка хөй бажынарның чылыг дамчыдылгалары-биле хандырып турар. Хоорайга газ дамчыдылгаларың чаа шугумнарын салып, квартираларда газ плиталарын болгаш өске-даа газ приборларын кирип турар. Эн эптиг болгаш чиник өртектиг оттулар чүүлү ам 15 муң ажыг квартиралар ажылдап турар.

Газификация ажилдарың күтпел хохорай кыдыгыларында база чорудуп турар. Төптөн он хире километр черде турар Кировский районунң ажилчы чоннарының муң-муң квартираларын газ-биле хандырган. Красноглинский районун дика хөй бажынарны газтарны база ап турар.

(СЭТА).

Волгадан келген баштайгы теплоход

КАЛАЧ-НА-ДОНУ. (Сталинград областы). Июнь 9-та, кежээ Донец кибер черде 13-ку шлюзче «БТ № 306» деп теплоход чедип келген. Ону аныяк капитан А. П. Игнатъев башкарып чорган.

Эжик оожум ажытынып эгелээр. Судно камерже кирипкен. Ол болза, эн сөөлүг шлюз болур. Оон ылай теплоход Донец кирген канал-биле чорупкан.

Калачынның үс-үс чурттакчалары болгаш шлюзтуң тудугжулары Волгадан келген бириг теплоходтуң экипажтарына байыр чедирери-биле эрикке келгеннер.

Чырык оттар анаа орукту айтып берип турган.

— Донунң эжини аждаар! — деп мелээни берипкен.

Москва шагы-биле 23 шакта, Волгадан үнгөн теплоход Калач портка чедип келген.

(СЭТА).

Баштыңчыга берген сөстү алдарлы-биле күүседилинер!

Чаа-чаа хүлээлгелер

ЧАА-ХӨП. (Телефон-биле). Областың эр, херэжен ажилдакчыларының, МТС-тер ажилдакчыларының болгаш көдээ ажил-агыйның тускай эртемнигерлериниң улустарың улуг баштыңчызы эш Сталинга чоруткан чагаазында хүлээнгенер.

Ясли ажытылган

Колхоз бүрүзүнге 1952 чылда уруглар яслин тургузар дугайын бистин областың колхозчу тараачынары улуг башкы Сталинга чоруткан чагаазында хүлээнгенер.

Суг-Хөл районунң Алдан-Маадыр сумузунда Калинин аттыг көдээ ажил-агый артели тарааның баштайгы суггарылгазын организаастыг чорудуп турар. №2 хову бригадазы (бригадирни коммунист эш Өмтөк-оол) тарааның чайгы суггарылгазында 25 кижини үш бөлүк кылдыр үзүп тургускан. Олар ниятти-биле 451 га тарааны, суггарар тургаш ам 300 га ажыг черниң баштайгы суггарылгазын дооскан.

Баштайгы суггарылга

Суггарыкчыларның иштинде Х. Норбу, М. Өмтөк-оол олар хүн нормазын 200 хуу чедир күүседип, кончуг шалыпкын тудунгур ажилдап турарлар.

Ол чагааны колхозтарга, МТС-ке 13 кезек черге танышкан болгаш оон-биле холбаштыр колхозчулар, механизаторлар чаа-чаа бедик хүлээлгелерин ап турарлар. Сталин аттыг колхозтуң тудуу бригаданың бригадирини эш Суваң колхозтуң бо чылдагы тудуг планын декабрының 20-де доозарын, мал кажаалары тударының планын ноябрының 1-де доозарын хүлээнит алган.

Бичангааш улуг баштыңчының мурнунга алган хүлээлгезин Чөөн-Хемчик районунң Ийме сумузунда Ленин аттыг көдээ ажил-агый артелиниң чекпүүнери күүседип шыдаан.

Колхозтуң төвүнде яслини май 30-де ажыткаш, мында 50 уругларның оруннарын, матрас, сыртык, чоорган, аяк-сава херекселдер-биле четчелээр болгаш биче чаштарны культурлуг аажы-чаңга кижизидер хемчеглерин боттандырып эгелээр.

Бо бригадалар тарааның 2—3 дугааргы суггарылгаларын бо ышкаш организаастыг, шалыпкын чорудуп, элбекшидиг дүжүттү чедип алып дээш күженишикниң ажилдап турар.

«Победа» колхозтуң саман кылыр херэженнери 20 муң ажыг саманың колхоз тудуунга белеткен бээрин хүлээнит алганнар. Ол ышкаш районда машина трактор станциязының механизаторлары чайгы чер андарылгазының планын шоль 1-де эки шынарлыг доозар болганнар.

Колхозтуң төвүнде яслини май 30-де ажыткаш, мында 50 уругларның оруннарын, матрас, сыртык, чоорган, аяк-сава херекселдер-биле четчелээр болгаш биче чаштарны культурлуг аажы-чаңга кижизидер хемчеглерин боттандырып эгелээр.

Колхозтуң төвүнде яслини май 30-де ажыткаш, мында 50 уругларның оруннарын, матрас, сыртык, чоорган, аяк-сава херекселдер-биле четчелээр болгаш биче чаштарны культурлуг аажы-чаңга кижизидер хемчеглерин боттандырып эгелээр.

Бо бригадалар тарааның 2—3 дугааргы суггарылгаларын бо ышкаш организаастыг, шалыпкын чорудуп, элбекшидиг дүжүттү чедип алып дээш күженишикниң ажилдап турар.

Күрүне планын күүсеткен

Чөөн-Хемчик районунң Сталин аттыг болгаш Ленин аттыг колхозтары бо чылдың май 25-те күрүнеге дүк дужаалдазының планын күүседипкеннер.

Чөөн-Хемчик районунң «Кызыл тараачын» көдээ ажил-агый артелинде 50 уруглар турар колхозтуң ясли тудуу дооступ турар. Ам иштике ажилдарны кылып турар. Тудугда бызаакчылар Бады-Серен болгаш Даржаа олар эн эки ажилдап турарлар.

Чурукта: колхозтуң уруглар яслиниң тудуу.

Тес-Хем районунң Чыргалаңдыда Калинин аттыг көдээ ажил-агый артели тарааның чайгы ажаалгазынче баштайгы хүннерден эгелээр-ле улуг кичээниңин салып турар. Эш Кески-оолга удурткан хову бригадазы суггарылга бугаларын кончуг эки кылдыр септеп алган.

Тарааның бир дугаар суггарылгазын колхозчулар чоокта чаа эгелээр баштайгы 2 хонуктуң тургузунда 80 ажыг га черни суггарган. Суггарар ужурулуг тарааны ниятти-биле 490 га тарааны, суггарыкчылары боттарының аразында социалисттиг чарыштыг болгаш Бодаалый, Дөмүр, Шончалай олар хүн нормаларын 120—130 хуу чедир күүседип, социалисттиг чарыштын мурнакчылары болуп турар.

Шахтёр хүнүнге уткүштур

МОЛОТОВ. Кизеловский бассейниң дагжыллары шахтёр хүнүнге чедишкинниг ужуражыр дээш чарып турар.

Бээр деп шийтпирлээн. Ам бир эшелон оттулар чүүлү чоруткан.

Калинин аттыг шахтаның коллектив шахтёр хүнүнге чедир төрт эшелон хөмүр дашты планда ажыр

Сталин аттыг шахтаның дагжыллары пландан ажыр 1500 тонна хөмүр дашты берген. №1 — БИС шахта онаалгазын база ажыг күүседип турар.

(СЭТА).

ПАРТИЙЖИ АМЫДЫРАЛ

ВКП(б) Каа-Хем райкомунуң пленуму

САРЫГ-СЕП (Телефон-биле). ВКП(б) Каа-Хем райкомунуң июнь 8-те болган пленумунга көдөз ажыл-агый артелиниң Уставын колхозтарда үрөп турар барымдааларны узуткаар дугайында болгаш район колхозтарында тудуг ажылының дугайын чуулашкан.

Бир дугаар айтырыг талазы-биле ВКП(б) райкомунуң секретари эш Верзилин илеткел кылган. Көдөз ажыл-агый артелиниң Сталиниң Уставын үрээр чоруктар-биле Каа-Хем районунун партия, совет органнары элээн демиселди чорудуп келгенини илеткечи демдеглээн.

Ындыг болза-даа, көдөз ажыл-агый артелиниң Уставын каржызы-биле үрөп турар чоруктар район колхозтарында ам-даа бар деп илеткелчи чуулашкан. «Кызыл тул» колхозтуң 0,60 гектар черин хуу ажыл-агыйлыг Моткин деп кижин эдилеп турар. «Ленинчи орук» болгаш «Октябрь 14 чыл ою» колхозтарын черлерин колхозчу эвес кижилер эдилеп турар барымдаалар бар.

Район колхозтарында маддык болгаш продукту аймааның үчүдү кон-

чуг будалчак, чамдык ак-сеткилди эвес кижилер ону ажылга алгаш мадды саччыдап турар чоруктар бар.

Ийи дугаар айтырыг дугайында райкүүсом даргазы эш Дежнёв пленумга илеткел кылган. Район колхозтарында тудуг ажылдарын ниитизи-биле кончуг саадап турар. Эң ылангыя Ворошилов атыг колхозта (даргазы эш Биче-оол), «Октябрь 30 чыл ою» колхозта (даргазы эш Глазырин) чуртталга бажынарнын тудуу багай чоруп турар.

Пленумга элээн хөй кижилер санал бергенер. Көдөз ажыл-агый артелиниң Уставын район колхозтарында үрөп турарының чача-чаз барымдаларын олар илеретпешан база колхозтарда тудуг ажылының четпестерин чидин-биле шүгүмчүлөп, бо кире чугула ажылды кошкак удуртуп турар колхоз даргаларын пленумдан шыгыны сагындырарын саналдааннар.

Чуугаалшкан айтырыгларның талазы-биле пленум тодаргай шийтпирлерни үндүргөн.

Чаа-Хөл районуң Шверник атыг колхозунда тудуг бригадасы бо чылдың эгезинден бээр 2 чуртталга бажынын тудуу дооскаш, 2 чуртталга бажынарнын тудуу турар. Оон анында тудуга хереглээр 800 ажыг чудуктарны кескеш чоңуп белеткээ, 400 чудукту колхоз төвүндө сөөртүп чедирип алган. Тудуг бригаданың бригадир эш Тадарыкпай боду агитатор. Ол бригада кезигинеринге беведаларны, солдун номчулгазын хүн-бүрү чорудуп турар болгаш ажыл нормазын хүн-бүрүдө-ле 120—150 хуу күүседиң турар. Чурукта: Тудуг бригаданың бригадир эш Тадарыкпай.

Комсомол организацияларынга партийжи удуртулганы күштелдирер

Чаа-Хөл районуң V комсомол конференциясыдан бээр районуң комсомол организацияларының ажылдында элээн жеску чедишкннер чеди алдынган. Аныктарны коммунизмниң херезинге кижиздириниң, колхозтарын болгаш будурулгелерин ажайыларга калбаа-биле хаара тудар талазы-биле комсомол организацияларының ролу улгаткан. Комсомол организациялары бодунун хүрээленинге будурулгениң 60 ажыг муракчы аныктарын кирип алган.

дык секретарлары комсомол болза, партиянын шынык дузалакчы деп чүвени шугут-ла утуп туралар. Чижээ, «Бурнагар» колхозта партия эге организациязынын секретари эш Севдин комсомол хуралынга 3 катап чалаарга бербан болгаш «комсомол ажылынга боттуг дуза чедирери ВЛКСМ райкомунун херээ-дир, оон-биле харылажынар» деп чуугаал турган.

ВЛКСМ райкому аныктар ортузунга политиктиг кижиздилге ажылды чүгээр эжиткелге. Бо өөредилге чылында комсомолдун 16 политбөлгүмнери ачылап келген. Аныктар ортузунга 40 ажыг лекцияларны чоруткан.

Кара-Сугда, Молотов атыг, Ленин атыг, «Бай-Булуң» колхоз тарда база район төвүндө партия эге организациялары өтчөттүг үсиниң дургузунда комсомол организацияларының ажылыңче кандыг-даа кичээл эй салбан. Харын ол организацияларнын секретарлары Комбу, Хайдып, Шақтар, Аспан-оол олар комсомолчуларның колхоз будурулгенинде канчаар ажиллап турарын бевин билбестер.

Ынчалза-даа, райондук комсомол организациязының ажылдында улуг четпестер бар. Комсомол организацияларын удуртуп талазы-биле партия организациялары боттуг кемчел албайн турар. Оон уламандан дыка хөй комсомол эрге организацияларының ажылы дыка куду деңгелде туруп турар.

Комсомол организацияларын удуртуруңче чүгле партия организациялары кичээлге салбайн турар эвес, харын ВКП(б) райкому боду кошкак сагыш салып келген. Комсомолдун политчырыдышыкын канчаар удуртуп турарын дугайында ВЛКСМ райкомунун секретариян илеткелни март айда дынаан. Комсомолдун политчырыдышыкында бар четпестерни ларый узуткаары-биле доктаалды хүлээн алган. Оон күүсөлдизин партия эге организациялары багай организастап турда, партия райкому кандыг-даа хыналда ажилдарын чорутпаан.

Сталин атыг, «Тинлелге» колхозтарда партия эге организацияларының хуралдарынга комсомол ажылынын талазы-биле чүгле бир-бир айтырыгларны чуулашкан. Ол хуралдарга комсомол организацияларының секретарларының илеткелни анаа-ла ёзу барымдаалап дыңаап, ол комсомол организациязының ажылында кандыг четпестер барын четче илеретпей, моон сонгаар канчаар ажилдарын сүмөлөвөйтүр турар. Ол ышкаш, Шверник атыг колхозта партия эге организациязының секретари Маадыр-оолында комсомол организациязынын партийжи удуртулга-биле хүн-бүрүдө хандырынын улуу, оон ажылында четпестерни ВЛКСМ райкомунга медээлээри-биле өйлежип турар.

ВКП(б) райкомунун партия, профэвилек болгаш комсомол организацияларының килдизи (эргекелчизи эш Ондар-оол) комсомол ажылынын удуртурун талазы-биле багай кемчел алган.

Партия организацияларының чам.

Районуң комсомол организацияларының ажылында четпестерни узуткаар дээш партия организациялары партийжи удуртулганы күштелдирип ажилдаар херек.

М. УДУУР-ООЛ,
ВЛКСМ Чаа-Хөл райкомунун секретари.

Түннел кичээлдерге

Улуг-Хем районда Мичурин атыг көдөз ажыл-агый артелинде партия эге организациязынын чанында политшколаның дынакчылары 1951—52 өөредилге чылдарының дургузунда өөренип эрттер өөредилге программанын бүрүн өөренип дооскааннар.

ажыл-агый артелинде партиянын бирги чылдык политшколазы түңнел кичээл эрттирген. Политшкола программа ёзугаар темаларны өөренип дооскан. Политшколага партия, советтик активчилери 21 кижин өөренип эртен. Түннел кичээлге дынакчылар О. Маадыр-оол, О. Чимит, С. Ыргак-оол, О. Деге олар өөренип эртен материалдарын эки шингээди алганын көргүскенер.

Политшкола өөредилгениң 1951 чылдың октябрын 15-те, 14 дынакчылыг эгелээн. Политшкола өөредилге чылдын дургузуна 34 катап чыгып кичээлдээ, 4 удаа конс, лекцияларны чоруткан.

Ындыг болза-даа, политшколанын ниити өөредилгези идея-теория талазы-биле куду деңгелде болганын дынакчыларның түңнел кичээлге кирип эртен байдалы көргүскен. Ылангыч дынакчылар О. Чүлүм, С. Эртине, М. Амчыгыр, М. Кулгаа, О. Шагдыржап олар өөредилге чылының дургузунда кичээлдерин хөй улаа үзүп келгени-биле өөренип эртен материалдарын багай шингээди алганын көргүскенер.

Политшколанын түңнел кичээли майын 30-де болуп эртен. Политшколанын дынакчыларындан эштер В. Доржу, Х. Чачыл, С. Дадаар-оол, Д. Дамбар, О. Дастай-оол, С. Мауышай, Ангар-оол олар өөренип эртен материалдарын эки шингээди алганын көргүскенер.

Партия өөредилгезин хүн-бүрү боттуг удуртуп партия эге организациязынын секретари эш А. Сергей, пропагандист эш Карима олар сула боттандырганнар. Ынчангаш өөредилгениң шынары куду болган. Политшколаның 21 дынакчыларында 16 кижин «ВКП(б) төөгүзүңүң дөпчү күрзүн» өөренирнин ийги чылдын бөлгүмүнө өөренип болганнар, а эртен 5 кижин бирги чылдын бөлгүмүнө хевээр арттар болган.

Политшколанын дынакчылары келер 1952—53 өөредилге чылында ийи чылдык программаны өөренирлер.

Сүт-Хөл районуң Алдай-Маадыр сумузунда Калинин атыг көдөз

ажыл-агый артелинде партиянын бирги чылдык политшколазы түңнел кичээл эрттирген. Политшкола программа ёзугаар темаларны өөренип дооскан. Политшколага партия, советтик активчилери 21 кижин өөренип эртен. Түннел кичээлге дынакчылар О. Маадыр-оол, О. Чимит, С. Ыргак-оол, О. Деге олар өөренип эртен материалдарын эки шингээди алганын көргүскенер.

Сиген кезилдезинге белеткелди дүргедедир

Ниитиниң малынга четчир санныг чернери белеткээрнин үзи чоокшула болгаш ам колхоз бүрүзү анаа ыжк белеткенген турар учурду турбуже, Чаа-Хөл районуң колхозтары эртен чыл ышкаш бо чылын сиген кезилдезинге белеткелге база кичээлге салбайн турар.

Июнь 1-ге чедир Сталин атыг колхозта 7, Молотов атыг колхозта 4, Шверник атыг колхозта 2, «Тинлелге» колхозта 6 сиген кезер машиналарның чангызы-даа септетинмиз. Ол колхозтарның даргалары эштер Сүктер, Бегзи, Шенгирбен, Калбак олар сиген кезилдезиниң ажылы ам хүнүңү айтыры боюп турар деп чүвени ожавайын туралар. Чүгле сиген кезер машиналарын септөвөйтүр турар эвес, харын сиген бөлөр машиналар, хол калдырлары колдуунда эртен чылын сиген кескен черлеринде чыкылаар чүүлдер бар. МТС-те боду чораш сиген кезер 1 машина, тракторунун сиген кестирер 2 машиназы сиген кезилдезинге кирерине беле эвес.

Колхозтарда сиген шөлдери чедишпейн турар чорук чаа шөлдерин сайырадып ажыларын негеп турар. Ындыг турбуже, ам чангыс «Бай Булуң» колхоз 50 га сиген шөлүн сугтарган боордан башка, а өске колхозтар сугтарылга чорутпаан.

Районуң көдөз ажыл-агый килдизин эргекелчизи эш Балчы-оол болгаш оон зоотехниктери колхозтарда сиген кезилдезинге белеткелди хынап, боттуг кемчелер алыр хамаан чок, оон медээлин бевин ап чалаан туруп туралар. Колхозтарда бо чылын салыр силостун хемчээли эртен чылдан база бир катап өзүп турар. Ынчаарга силос салыр черлерин амдыгаштап белеткээр дугайында хемчелер алдынмай турар.

Районуң колхозтарынга маддын четчир санныг чөм-суурун тургузар дээш үстүндө четпестерни долдоораан узуткап, сиген кезилдезинге болгаш силос салышыкына колхоз бүрүзү база МТС шыныгы белеткенер учурлуг. Районуң көдөз ажыл-агый килдизи, оон специалистери колхозтарда сиген кезилдезинге белеткелди хынап, боттуг удуртулганы болгаш дузаламчыны хандыраар учурлуг.

А. АДЫГЖЫ.

Белеткел кошкак чоруп турар

ТУРАН. (Телефон-биле). Бин-Хем районда Кочетов атыг болгаш Ленин атыг көдөз ажыл-агый артельдери сиген кезилдезинге кончуг багай белеткенип турар. Ленин атыг колхоз 14 сиген кезер машиналардан чүгле 5-ти, 14 дырбаантардан чүгле сести бо хүнге чедир септе алган. Кочетов атыг колхозта байдал база оон дээрдевес.

Оларын сигенин машина трактор станциязы бодунуң техниказы-биле белеткеп бээр дээр шын эвес хөөнер ол колхозтарын удурткучларында бар болуп турар.

М. КАВАА-САРЫГ.

КОММУНИЗМНИҢ УЛУГ ТУДУГЛАРЫНДА

Цимлянскийниң суг белдирин ажылдап кирипкен

Цимлянскийниң суг белдириниң тудуушкунунуң начальниги **В. А. БАРАБАНОВ-биле беседа**

ЦИМЛЯНСКИЙ ДЕП АЖЫЛ-ЧЫННАР СУУРУ. Май 31-де Волга биле Доннуң суглары катышкан. Июнь 1-де Цимлянское далайның суу Волга-Дон каналдын судалар чоруур сөөлүгү участогун долдурупкан. Ийи хемин аразында чатылган чаа далайдан Донун адакы агынарнын шлюзтар таварты баштайгы теплоходтар эркилээн. Цимлянскийниң суг белдирин ажылдап кирипкен!

СЭТА-ның корреспондентизи-биле беседазынга Цимлянский суг белдириниң тудуушкунунуң начальниги В. А. Барабанов мынча деп чуугаалаан:

— Цимлянскийниң суг белдирин болза, улус ажыл-агыйының талазы-биле канчаар-даа аажок улуг учурдузалап болуп турар. Бистин коллективистиң тургусканы 13,5 километр дурттуг чер плотина Донун денелини өрү көдүргөш, улуг суг шыгжамырын тургускан, оон совет улус Цимлянское далай деп адап алган. Ол далай ам безин 1.700 дөрбелчин километр черде чатыла берген болгаш судноларын чоруурунга-даа, Дон чоогунун кандай бээр ковуларын сугтарынга-даа четчир суглуг болган.

Цимлянскийниң суг шыгжамыры болза, бистин чуртувуста база бүгү делегейде кылмал хөлдерин эң улугларының бирээни болуп турар. Телевильдиг денелинге чедир суу доладурага оон долу ишкири 24 миллиард куб метр суг болур. Ол суг шыгжамыры—суг ажыл-агыйының нарын системаның чүрээ, олче Волга-Доннуң судалар чоруур оору, сугтарылга системасы болгаш 160 муң киловатт шыдалдыг электриниң станциязы хамааржып кирип турар. Суг белдириниң тудууларының аразында эң улуг Цимлянский порт, Доннуң магистралдыг каналынын башкы тудуу болгаш механизацияланган ыжк базасы база бар.

Волга-Доннун, оон иштинде Цимлянскийниң суг белдириниң тудуушкунунуң мурунда доктааткан доостуру хуусаазын чазак ийн чылга кызырганы билдингир болгай. Элээн канч чылдарда кылар учурап канчаар-даа аажок улуг ажилдарын аажок кыска үе дургузунда күүседиң апарган.

Партия болгаш чазактын ындыг бедик бүзүрелин алгаш, сорук кирген бистин коллективистиң коммунизмнин бир дугааргы тудуун чедишкнниң-биле доозар дээш демиселди калбартип чоруткан. Боттары-выстың хууда будурулге базалары-выстың—бетон болгаш арматур заводтарын, архитектуралыг болгаш ыштаан чазан кылыглар будурер талазы-биле будурулге черлерин тургузуп алган бис. Демир орук болгаш склад ажал-агыйларын организастап тургускан, дыка хөй санныг материалдарны болгаш дерилгелерин тулуг шөлдеринге өй-шаанда чедирип дүжүрерин ол ажал-агыйлар хандырган.

Салдыгнан сорулгаларың кайгы-хире чедишкнниң күүсетингенин кылдыган ажилдарның хемчээлинден көрүп болур. Цимлянскийниң суг белдириниң тудуушкунунуң үезинде чер ажалдарының хемчээли 80 миллиард куб метр четкен. Чер казар техника бодунун кайтамчыктын көргүскен. Хонук дургузунда довракты ушта казар, сордурар болгаш өскөжөр эжер талазы-биле рекордчу көргүзүп чедип алдынган: хонукта 314 кубометр довракты ушта казып турган.

Краматорскийниң машина тургузучуларының белеткеп кылганы кылаштан чоруур экскаваторлар-биле ажилдап турган механизаторлар экскаваторларның телевизилде көрдүнгөн будурукчулун барк ийн катап ажырганнар. «Уралец» деп экскаваторларга оон-даа артык түңнелдер чедип алдынган. Оларнын хонукта ажылынын будурукчулугу 5.500 кубометр доврак чедип турган, ол болза оон телевизилтинген күчүзүндө ийн ажайг катап артык болуп турар. Бульдозерлер, скреперлер, краннар болгаш өске-даа тудуг механизмнери дыка бедик будурукчулугу ажылдап келген.

Колхозтун ийитилештирген малынын чаш төлүн чидирг чокка камгалап алыр дээш Улуг-Хем районуң Жданов атыг көдөз ажыл-агый артелиниң эр, херээлге колхозчу малчынары кызымак чүткүдүг ажилдап турар.

Колхозтун улуг чылгычызы коммунист эш К. Сенгин-оол төрөөн 36 бөлөрдө 36 кулушарын, бызаз

Тургустанган тудууларының быжынык болгаш үр үеде турарының дугайын демир-бетоннуң ажилдарының хемчээли тодаргай көргүзүп турар. Тудууларының конструкциязын тургузарынга болгаш арматурага хереглээри-биле 96 муң тонна металлды ажилдап кылган. Бир эвес ол арматур демирин шөйлүтпөр чүзе болза, 14,5 муң километр суун дурттуг шугун аппарат ийн. Металлдан анында тудууларга 1.870 муң кубометр бетон база кирген.

Бистин стахановчу бетон салгычыларымыс шылгангай чедишкннерини чедип алганнар, оларнын чедишкннери делегейге бар турган сурагыг рекордтары ажып каапкан. Бетон салгычыны хонукта будурукчулугун бистин стахановчуларымыс 8.975 кубометр чедирген.

Ол чедишкннер болза, тудуунуң бүгү чорудууларың калбаа-биле механизастаанының түңнели-дир. Цимлянскийниң суг белдириниң тудуушкунун ада-чурттуң эң чаа техниказы-биле чепселгэн турган. Техниктиг болдылар, бистин эртемденеривистиң, чогаалчыларымыстың болгаш конструкторларымыстың тургусканы бүгү-ле эң эки чүүлдерин бистин тудуууска көрүп бодур турган.

Канчаар-даа аажок улуг хемчээлдиң чер ажилдарын барык долузу-биле чер казар машиналар күүсеткен. Тудуушкунда ол эң хөй күш-ажыл үнер ажылдың 94,6 хуузу механизастатынган турган. Бетону белеткээринге, дажылап сөөртүргөн болгаш эштеп салырынга хол ажылын мырынай ажылгалаан.

Бетонну автоматчытылган заводтарга кылгаш, ону тудуг черлеринге моторлуг сөөрткүчүлөрүн, транспорт шугумнарынын болгаш автомашиналарын дузазы-биле эккел ап турган. Бетон массазын эштеп салырда яны-буру краннары ажылап турган. Чаа кылган бетонну электрлиг вибратор күжү-биле таптап сыйрыжылар. Металл конструкцияларын долуу-биле механизастаан.

Совет Төрөөн чурттуң биске сагыш човангыр хандырып берген нарын техниказын шингээдиң алырынга анаа байдалдарда хөй үе хереглештир турган ийн. Ынчаарга бискарларын тудуушкуну чоруп турда белеткее бис. Тускай курстарга муң-муң экскаваторчулар, скрепержилер, бульдозержилер болгаш бетончулар өөренип турган. Боттарының билгилерин бевитпешан, механизаторлар чаа, ада-чурт техниказын практика кырынга шингээдиң ап турганнар. Квалификациялыг кадрларны ынчаар белеткеп турганының ачызында кайтамчыктыг мастерлер—дүргөн тудуушкунун чартыкчылары шылгалар үнген. Оларнын дыка хөйүнүң аттары бүгү чуртка билдингир апарган.

Суг механизаторлары эштер Михайлов болгаш Хлюст, экскаваторчулар эштер Симаков, Пророков, Голыев болгаш өске-даа хөй тудуушкуну, боттарының ажал-херезиниң кайтамчыктыг дарганнары “болуп илерээннер... Бистин тускай эртемнигилеривистиң болгаш чартыкчыларымыстың чогаалчы күш-ажылы чазак бедин-биле үөлөп көргөн. Чер плотиназын дүргөн кылырын база суг техниктиг-ажылдарын дүргөн чорударын организастаарының методларын болгаш чаа техниказын шингээдиң алып талазы-биле чедишкннери дээш Сталинын шааналдык лауреады деп атты эштер Шелухин, Потапов, Резников, Куклашев, Лектосуп, Капков, Костюченко болгаш өскелер-даа алган.

Ынчангаш, бис суг белдирин чүгле тургускан эвес, харын база коммунизмин чаа тудууларынга эргежок чугула тудууларының мергежилдиг кадрларын кижизиткен бис.

Суг белдириниң хемчээлиниң канчаар-даа аажок улуг хемчээлинин дугайын база бир мындаг чүүл характерлеп бодур: бистин тудуга-

рымыска 338 муң вагон ишти яны-буру материалдар болгаш дерилгелер херек болган. Хонукта дүжүрер чүк муң тонна чедип турган таварылгалар хөй болган. Кандыг-даа тудугта моон мурунда ол хире хөй чүк кээп турбаан.

Чүктер чурттуң бүгү булуварындан үзүк чок кээп турган. Эң улуг муң хире будурулгелер тудуг материалдары-биле, дерилгелер-биле бисти хандырып турган. Москвадан болгаш Горькийден, Ярославльден болгаш Минсктен автомашиналарын чорудуп турган. Ленинград кайтамчык эки продукцияны берип турган. Маадыр хоорайга суг турбиналарын, генераторларын, трансформаторларын болгаш электриниң станциязынга, шлюзтарга хереглээр өске-даа дерилгелерин тургузукчунуң.

Тудуунуң чатын металлургиян улетпүрүнүң будурулгелери ак-сеткилди күүседиң берген. Ол будурулгелер 10 муң ажыг вагон ишти яны-буру металлдарын тудуга чедирип берген. Бисти үзүк чок хандырып турган черлерин аразында Магнитогорскийниң болгаш Сталиградтын, Таганрогтун база Красный Сулинниң заводтары бар.

Ереваннын, Курскийниң, Риганчын, Киевтиң болгаш суг белдиринге херектиг яны-буру тудуг материалдарын, дерилгелерин белеткеп берип турган өске-даа хоорайларның машина тургузукчулары биске ажайгыч дузаламчыны көргүскенер. Новороссийскийниң болгаш Волскийниң ажалчы чоңнары тудуну бедик шынарлыг цемент-биле бүрүн хандырган.

Тудугта бүгү улустун дузаламчы чедишкнниң түңнели көргүскен. Цимлянскийниң суг белдирин ажилдап кирипкен! Судалар эштир черлерин суг долдурупкан № 14 болгаш 15 шлюзтар ажилдап турар. Оларны дамчыштыр судаларнын шимчээшкени эгелей берген. Колхозтар болгаш совхозтар шөлдерин сугтарынга эргежок чугула сууга магистралдыг канал болгаш өөш тудуг берип турар.

Июнь 6-да Цимлянскийниң суг күжү-биле ажилдап электриниң станциязы ажилдап эгелээн. Бир дугаар агрегат улетпүрлүг токту Ростов-энерго системанын четкизиңче дамчылып берген.

Эш Сталинга чоруткан чагаада алдынган хүлээлгелеривис күүсетинген деп чүвени дынаандырынга өөрүп тур бис. Цимлянскийниң суг белдирин кыска хуусаада тургузтуган. Бүгү кол-кол тудуг-монтаж ажилдары ийн чыл дургузунда доосту берген. Суг тудуушкунунун практиказынга моон мурунда ындыг дүргөн темплер кестүп көрбөөн. Чүгле совет улус, бо үениң эң улуг кижизи, бистин генналдыг баштыкчымыс эш И. В. Сталинга башаткан тургузукчу улус ынчаар ажилдап шыдар.

Сталинын тудунун чараш болурун совет улус күзөп турган, тудугчулар ону шынал-ла чараш кылып шыдаан-даа ыңчан.

Волга-Доннун каасталазынга архитектуралыг болгаш скульпторлар болза, совет улустун күш-ажылы болгаш дайнык маадырлыг чорутарын, “бодусту чартырынын сталинчы планынын улуг чагайын көрүңүктелдирип көргүскенер.

Цимлянскийниң суг белдирин “база кончуг чараш каастатынган. Суг шыгжамырының бедик эринде канчаар-даа аажок улуг багана бедип үнгөн. Оон дөзү талазында суг белдириниң тудугчуларының кызымак кийиш-ажылын көргүскен скульптура бар. Көлдүртүп төп чаланын башызының кырынга 80 метр бедик черге калдыр болгаш маска кылып каан суурга тургузар, плотинаны демир-бетондан кылган туруштары металлдар-биле чараштаан.

Канчаар-даа аажок улуг плотина каас-шиник байдалче кирген. Автомобиль оору, чер плотиназы, демир орук эртер чер, шлюзтар болгаш Цимлянский суг белдириниң өске-даа тудуглары 1230 фонарларнын оттары-биле удавас чырытына бээр. Оттарнын далайы Цимлянское далай-биле катыжар!

(СЭТА).

Чаш малды чидирг чокка ап турар

Ажаакчызы комсомолчу эш К. Биче-Кыс төрөөн 70 инектерден 70 бызааларын, хойжы эш М. Дакпа төрөөн 153 хойлардан 177 хураганнарын, эш Т. Чүлүм-оол төрөөн 94 хойлардан 103 хураганнарын, эш Д. Сүге-Лама төрөөн 100 хойлардан 100 хураганнарын, эш К. Достап төрөөн 50 өшкүлдерден 56 анайларын, эш Т. Чамбаа төрөөн 127 өшкүлдерден 129 анайларын, эш Д. Мөнгө

төрөөн 64 өшкүлдерден 68 анайларын, эш Т. Сокал төрөөн 91 өшкүлдерден 93 анайларын чидирг чокка доруктуруп өстүрүп алганнар. Колхозто хөй, өшкү олдаашкыны ам-даа үргүлчүлөп турар болгаш хөй, өшкү кыргышкыны доостуру-биле дораан-на мадды серин ойттуг тайгаларже оларлап чорудары-биле белеткенип тур

Аас-кежиктиг колхозчу амыдырал чечектелип турар

★ Бо арында Чөөн-Хемчик районун улгаттыр катышкан «Искра» колхозтун ажил-агый талазы-биле чедишкннерин көргүзүп турар материалдарны парладывыс.

Колхоз бүдүрүлгезинге коммунистернин мурнакчы үлегер-чижээ

Колхозтун ажил-агыйн, культузаны өстүрүп сайырадырынга партия организациязынын удурткучу, организакчы болуру, коммунистернин мурнакчы үлегер-чижектиг ажилдары улуг рольдуг. Чөөн-Хемчик районун Чадаана сумуунда партия эге организациязы коммунистернин күжүн колхоз бүдүрүлгезинин ангы-ангы адырларынга таарыштыр тургузар талазы-биле элээн ажилдарны организастап чоруктан.

Колхозтун хову, тудуг бригадаларында болгаш мал фермаларында партия бөлүктөрүн тургускан. Ол бөлүктөрүн дамчытыр партиянын политкижизидилгелиг, организас-массалыг ажилдарын чорудуп турар. Хову бригадасында бөлүктө 5, мал фермаларында бөлүктө 6 коммунистер бар. Олар ажил-агыйн организастаарынга, планынг даалгаларны күүседирингте боттарынын мурнакчы үлегер-чижээ көргүзүп турарлар.

Хову бригадаларында агитаторлар беседаларын, солун номчулгаларын чаксы тарылгага белеткел үезинде эгелээр тарылга үезинде-даа хун-бүрү чорудуп келген. Хову бригадаларынын турлагларында «Тайбын күш-ажыл», «Бедик дүжүт дээш» деп хана солундарынын 5—5 дугалары үнүгүзгөн, ол үнген дугаларга хову ажилынын мурнакчыларынын дуржулганын дугайында материалдар болгаш ажылда четпестери илередип турар шүгүмчүлүг материалдар колдап үнүп турган. Хову турлагларында бо чылдын чаксы тарылганын үезинде январь-бүрү темаларыг лекциялар номчулганын 7 каттап организастаан. Коммунистер эштер Хунажык, Борбак-Даш олар ажил-нормазын хун-бүрү ажал күүсетпешаан, агитациа-массалыг ажилдарын чорударынга идекпейлиг кнржип турарлар. Тракторист эш Менди-Баир «АТЗ—НАТИ» деп трактор-биле чер аңаар планын хун-бүрүдө 128 хуудан ажыр күүседип турар болгаш 469 килограмм кывар-чаар материалды камнап алган. Ынчангаш колхоз чаксы тарылга планын майнын 10-де бүрүн күүсеткен, оон иштинде кызыл-тас тарыыр планын 110 хуу күүсеткен.

Тудуг бригадасында бир бөлүк бызачылар удуртуп турар коммунист эш Лопсан-Шыпар боду ажил нормазын хун-бүрүдө 125—208 хуу күүседип турар. Оон удуртуп турар бызачылары бо чылдын эгезинде бээр бир чуртталга бажынын крышалаары-биле катый бүрүн тудуп дооскан болгаш дөрт чуртталга бажынын тудар ыяшты чоноуп белеткээ. Ыш дилип ажылдап турар коммунист эш Долзан-оол ажил нормазын хун-бүрүдө 130 хуудан куду эвес күүседип турар. Тудуг бригадасы май мурунун социалисттик чарыжына 910 манзаларын дилип алыр, колхоз баштаар черинин коиторазын, чуртталганын үш бажынын тудуп алыр дугайында алган хүлээлгезин бүрүн күүсеткен. 910 манзаларын орнуна 1500 манзаларын дилип алган. Тудуг бригаданын тудугчулары беш айлар дургузунда үш чуртталга бажынын, бир контораны тудуп дооскан,

школаны кырын крышалаан болгаш дөрт чуртталга бажынын доозар чедип турар. Тудуг хереглээр 915 чудуктарын чоноуп белеткеп алган.

Хой ажылынын фермазында каларчы коммунист эш Саыгбай бо чылын төрөөн 203 өшкүлөрүн 223 амалларын бүрүн ажаап доруктуруп алган, ол ышкаш чылгы мал фермазында чылгы кадарчызы коммунист эш Чамыяң бо чылын төрөөн 46 берлерин чаш кулундарын бүрүн ажаап ап доруктурган.

Мал фермаларында «Малчын» деп хана солуну үнүп турар, оон дугаларында мурнакчы малчынарнын үлегерлиг дуржулганын дугайында болгаш оларнын амыдырал-чуртталганын дугайында материалдарны бижип турар. Мал фермаларында агитас-массалыг ажилды коммунистер Доржу Чамыяң, Дамдын-оол олар чорудуп турар. Ол агитаторлар малчынарга мал ажилынын дугайында теориялгы материалдары база чурттуң үлегер дуржулгалыг малчынарнын дугайында материалдарын солундардан номчуп тайылбырлап берип турарлар.

Партия эге организациязы коммунистерни колхоз бүдүрүлгезинин ангы-ангы адырларында таарыштыр хуваап тургускаш, оларнын ажилын үргүлчү хынап көрүп, практиктиг дузаны көргүзерин организастап турар. Ынчангаш эге организациязын коммунистерни колхоз бүдүрүлгезинин мурнакчылары болбушаан, партия кежигүнү эвес колхозчу массаларын боттарынын дечнелинге чедир көдүрер дээш ажылдап турарлар.

Колхоз бүдүрүлгезинде партиянын политкижизидилгелиг организас-массалыг ажилынын эки организастатынып турарынын түнелинде колхоз бүгү ажылдар талазы-биле районун бир мурнакчы колхозу болуп турар. Чүл дээрге, «Искра» колхоз 1951 чылда чаксы тарылга планын кыска хуусаада бедик агротехниктиг дечнелиге 113 хуу күүсеткен. Күрүнеге дужаар тараа планын сентябрь 15-те бүрүн күүсеткен. 1951 чылда колхозчуларнын бир күш-хунүнге 2 килограмма ажыр тарааны берген. Мал өстүреринин планын эрткен чылын бүгү чүзүн талазы-биле 148 хуу күүсеткен. Күрүнеге эг, дүк дужаар планнаны айтынган хуусаада ыракта ажыр күүсеткен.

Ам бистин сорулгавыс, 1952 чылдын ажил-агый планнанын бедик түнелдерге күүседире дээш ажылдарымыс болур.

О. ТӨГУС,

Колхозта партия эге организациязынын секретары.

Колхозчу сууржун амыдыралдын чечектелишкннинге

Мээң ада-ием Чадаана унунга бүгү назынында көшкүн амыдыралды чурттап эрттиргенер. Мен иемден төрүтүнгөш база-ла ол амыдыралды чурттап, өзүп доруктум. Ам 31 харлыг мен, бо назынын иштинде Чадаанадан өскээр кайнаер-даа чорбайн үргүлчү чурттап келдим.

Чадаананын чурттакчы чоинары чер-санай быдаргай көшкүн амыдыралга чайын-даа, кыжын-даа чуртталга болгаш культура талазы-биле чыылып жалган байдалга чурттап чорааннар.

Кажан Чадаанага колхоз тургунуп турар үеде көшкүн арааттар улуг күзел сонуургал-биле ол колхозка киргенер. Сөөлү каш чылдарнын дургузунда мурунда көшкүн чораан арааттарнын амыдырал чуртталгасы танытынмас кылдыр өскерилген. Оларнын чуртталгасы байлакшыл, билг медеирин, культуразы бедик аларган. Мурунда ажил кылбайн аңа-ла үе эрттирип чораан кижилер аас-кежиктиг күш-ажылында хаара тутунган. Каш-ла чылдар мурунда эге школанын бажынарындан өске тудуглар кылдырмай турган Бажың-Алаакта ам

Колхозтун мал фермазынын мурнакчы кадарчызы эш М. Кудерек, бо чылын төрөөн хойларнын чаш хурааннарын бүрүн камгалап алган болгаш хову мевдя чыл ажырган.
Ч у р у к т а : Кадарчы эш М. Кудеректиң хойларын кадарып чорууру.

Эки шынарлыг хойлар дээш

Бистин колхозтун баштаар чери 1950 чылдын февраль айда менээ колхозтун бир колдан ховун кадарарын дааскан. Колхозтун хой ажылынын фермазы менээ 207 баш санныг хойларны хүлээдип берген.

Мен, хоюму кыжын Инек-кудуруу Дагга, чазын, чайын Бора-Хөл ховузунга кадарып турар мен. Хойну семис денгилгелиг болдуруп дээш чай үеде эртеги серинде одарлаткаш, хүнүң изиг үезинде суглуг серин чеге дыштындыр-гаш, кеежэки серинде база каттап одарладып турар мен.

Кажан хой төрүп турар үеде улуг ажил эгелээр. Хундус одарга чорааш хой төрүптөргө иччек деп адаар турскай белеткээни кидис барбага суккаш чүктөп алыр мен, а дүне калайым Дарыймаа-биле ээлчекип күзеттеп тургаш төрүтүнгөн чаш хураганнарын соокка тоңурбайн ажаап ап турар бис. Чаш хураганнарын районун база колхозтун зоотехниктеринин, мал эмчилеринин сүмезин өзүгаар чегмерип, ажаап тургаш январь-бүрү аарыглардан камгалап ап турар мен.

1952 чылда 231 хойлар төрүүр ужурулт, ам төрөөн 209, оортан 216 хураганнарын ажаап доруктуруп алган мен. Төрөөн хураганнарын дыка хөй каракуль уксаалыг кошкарларын оолдары хайнак хураганнар болуп турар. Мен эрткен чылын болгаш бо чылын төрүтүнгөн чаш хураганнарын бүрүн ажаап доруктуруп алыр аргалыг болган мен. Ынчангаш 1950 чылда хүлээп алганым 207 баш санныг хойлар ам 460 баш санныг кылдыр өскөн.

Ам чайгы үеде хоюму эки оттуг черлерге семиртир кадарар, күзүн төрөөн чаш хураганнарын бүрүн ажаап доруктуруп, колхозумга эки шынарлыг хойларны өстүрүп бээр дээш ажылдап турар мен.

М. КУДЕРЕК,

хой ажылынын фермазында кадарчы.

Мал ажылынын чедишкннери

Чөөн-Хемчик районун Чадаана сумуунда улгаттыр катышкан «Искра» колхоз мал ажылынын талазы-биле улуг чедишкннерин чедип алган Эрткен 1951 чылда колхоз мал өстүреринин күрүне планын нийтизи-биле 148 хуу күүсеткен. Оон иштинде чылгыны 125 хуу, изекти 100 хуу, хойну 124, өшкүнү 120 хуу күүсеткен.

Колхоз 1952 чылда мал өстүреринин күрүне планын ам безин ажыр күүседип турар, чүл дээрге, нийти мал бажынын планын 114 хуу, оон иштинде мыйыстыг улуг малды 100 хуу, чылгыны 100,1 хуу, хойну 100,3 хуу, өшкүнү 134 хуу күүсеткен. Мал ажылын өстүрүп сайырадыр дээш кызымак ажылдап турар мурнакчы малчылар бар, ачижээ, хой кадарчызы Монгуш Кудерек бодунга быгылап берген 207 төрүүр хойдан 213 хураганны, Монгуш Саыгбай 201 өшкүлөн 221 айнаын, Монгуш Бөдүрүкү 174 хойдан 174 хураганны ажаап доруктуруп алганнар. Ол ышкаш чылгычылар Саяа Эртине, Монгуш Чамыяң 46 кулундарын, Монгуш Домбуу, Ооржак Шынар олар 27 бызанын ажаап ап доруктурганнар. Малдын баш санын көвүдедир дээш демиселге малдын чаш төлүн чидиргичокка бүрүн камгалап алыр чорук эң чугула деп чүвени олар эки билгеннер.

Малдын чүгле баш санын өстүрүп хөгжүдери-биле кызыгаарланыры четпес. Малдын продуктулуг чоруун сайырадыры эң чугула. Ынчангаш малчылар чайгы үеде малдын семиртилгезин эки организастап, чай дургузунда малды 3—4 черлерге одар солуп, одарладып турарлар.

Малдын халдавырлыг аарыглары-биле демиселди база багай эвес чорудуп турар. Мурунда колхозтун шээр малынга турган кодуур аарынын үзе узуткаан.

Колхозтун мал бажынын өзүлгелиг болур чоруунга чайгы оларнын шын организастаары улуг рольдуг болуп турар. Колхозтун мал одарладыр черлери эки шилип алдынган. Малдын олар-белчирин таарыштыр организастаар, мал эдержилгезин чөп чорудар болгаш мал чемин белеткээр талазы-биле колхозта зоотехник эш Губанова эки ажылдап

турар. Эш Губанова мал ажалгалыгына малчыларны үргүлчү өөредип турар.

Колхозчу малчылар амы-хуунун сонуургалы-биле күрүненин, хөй-ниинин херээ тудуш харылзаалыг деп чүвени эки билип турарлар. Чүл дээрге, мал фермазынын эргелекчи эш Дүлөп-Доржу эки ажылдагаш күш-хунүнге 1350 килограмм тарааны, Монгуш Кудерек 1181 килограмм тарааны ажыкка алганнар.

Колхоз малдарын продуктулуг шынарын бедидер хемчеглерин ап турар. Ол сорулга-биле төрүүр белерни Дон уксаалыг аксырлар-биле чыл буруде эдерштирип турар. Ол чорук колхозтун чылгы малынын уксаа шынар талазы-биле моон сонгаар экижириин хандырып турар. Ол ышкаш хойну каракуль кошкарлар-биле эдерштирип турар. Каракуль уксаалыг хойлар бистин колхозтун одарларынга, агаар-бойдузунга канчаар-даа аажок тааржыл турар. Каракуль кошкарларнын оолдары кончуг сергелеп, тыва кошкарларнын оолдарындан ыракта ылгалдыг улуг шыраак болуп турар.

Бо бүгү байдалдар колхозтун мал ажылын өстүрүп хөгжүдери-биле улуг рольдуг болуп турар. Ынчангаш колхозчу амыдырал биске чүңү бергенил деп айтырыгы бистер ам долдузу-биле харылап шыдаар болган бис.

Чедишкннинг ажилдар-биле чегелештир четпестер дыка хөй. Ол четпестерни узуткаар, мал ажылын моон сонгаар улам хөгжүдөр дээш колхоз баштаар чери боттуг хемчеглерин ап чорудуп турар.

Шээр малды чылда 2 удаа оолдадып алыр дуржулганы бистин малчыларымыс шингээдип алганнар. Ынчангаш колхоз бо чылын 100-тен өзөөш эвес хойнуң чаксы эдержилгезин организастап турар.

Мал ажылын моон сонгаар шиптирлиг хөгжүдөр төлээде, кышкы үеде малдын чир-чемнерин четтири-биле белеткээр, кышкы турлаан амдыгааштан эгелеп чорудары чугула. Ону барымдалааш малды кышкы үеде ажаарынга белеткелди чорударын организастап турар бис.

А. БАЗЫР-ООЛ,
колхоз даргазы.

Элбек дүжүттү алыр бис

1952 чылда тараадан элбек дүжүт алырынын дугайында харысаалгалыг улуг сорулга ховунуң ажилчилеринин мурунунга салдынган. Ол улуг сорулганы бедик түнелге күүседирин чедип алыр дээш бистин №1 хову бригаданын кежигүннери чаксы тарылгага белеткел үезинде болгаш тарылганын үезинде кызымак ажылдааннар.

Чаксы тарылга эгелээринин мурунунда бригада 5 муң метр чаа буганы каскан болгаш 151 га чернин хараганын туруп аштаан. Чаксы тарылгаже бригада апрельдин 10-да эгелеп кирген. Тарылга эгелээр-биле кады бистин колхозка керээ өзүгаар ажылдап бээри-биле келген үш тракторларны планын өзү-биле чөп ажылдап турган бис. Ынчангаш чаксы тарылганы майнын 10-да доозар дугайында алган хүлээлгезисти өзүгаар 877 га тарааны бүрүн тарып, алган хүлээлгезиске ээ болуп шыдаан бис.

Хову бригадасында чаксы тарылга үезинде ажил нормазын хун-бүрү үргүлчү ажыр күүседип турган мурнакчылар хөй. Ылангыя М. Кошкар-оол, М. Намчыл-оол, М. Доктан-оол, М. Чондан, М. Анай-оол, С. Кошкар-оол олар хун-бүрүдө-де ажил нормазын 110—160 хуу күүседип турганнар.

Ам бистин бригаданыс кол кичээгезини тараанын чайгы ажаалгазын эки организастап чорудар, күзүн бедик дүжүттү ажаап алыр дээш ажылдарынче углайдырган ажылдап турар. Тараан тараавыстан элбекшилдыг дүжүттү чедип алыр бис.

О. ДЕМБИРЕЛ,

бирги хову бригаданын бригадири.

Колхозтун хову бригадасында тараа суггарар буга казып аштан турар комсомолчу кыс Леонова Ондар Кечилооловна буга казып аштарынын нормазын хун-бүрүдө 125-130 хуу күүседип, хову бригаданын шалыпчыларынын бирээзи болуп турар.

Чурукта: шалыпчы комсомолчу кыс Леонова Ондар Кечилооловна.

Колхозтун тудуг бригаданын эң эки бызачызы Айлешка Ховалыг.

Улгаттыр катышкан «Искра» колхозтун төвү сөөлүгү ийн чылдын дургузунда танытынмас кылдыр өзүп сайыраан. Колхозтун төвүнде бүдүрүлгенин, культура албан черлеринин база чуртталганын дыка хөй чаа тудуглары туттунган.

Чурукта: колхозтун тудуг бригаданын чаа чуртталга бажынарын тудуп турары. Устүнде олар тудуг бригаданын хун-бүрүдө ажил нормазын 130—240 хуу күүседип турар стахановчузу Ховалыг Торлаевич Бабуу.

Х. БАВУУ,

бызачы.

Чехословакияның премьер-министри А. Запотоцкийниң чугаазы

ПРАГА. Чоокта чаа Прага коорайга Компартияның Прага областа завод болгаш кедээ организацияларының төлээлекчилериниң хуралы болган. Хуралга премьер-министр Антонин Запотоцкий, Чехословакияның Компартиясының Прага обкомунун даргазы Кроснарж, Компартияның ТК секретары И. Тесла олар олдурушканнар.

Хуралдың киржикчилери премьер-министр Запотоцкийниң илетькелдин дыңнаан болгаш Республиканың министри Клемент Готвальдга чугааны улуг көдүрлүүшкүн-биле хүлээп алганнар. Бүдүрүлгени доктамад экижилип тургаш, бүдүрүлгө чары-далдарын эвээзедип тургаш чыл планын хуусаа бетинде күүседирин хуралдын киржикчилери ол чагаанда хүлээнген. База бо чылын 2 миллиард кронну камнап аларын, кедээ ажил-агый продукцияны дужаарының планын ачыр күүседирин олар хүлээнген.

Чуртта үлөттүрү үндезини-биле чаартып турары-биле холбаштыр бо чылын онза күженишкенин ажалдаары негетинип турар деп Запотоцкий болуун илетькелинге айткан. Бүдүрүлгө журунда быжык куш-ажылычы чурумну тургузарынын эрежек чогулушын ол демдеглээн.

Чаа куш-ажылычы болгаш күрүне чурумун тургузарын авантюристер болгаш өскерликчилер янзы-бүрү хевиринги өскерликчи соургаларына аягылай бербезин дээш көрүңүр болгаш серемчиледип чорукту күш-тедирери керек деп Запотоцкий айткан. Бистиң арамысче авантюристер, авыастылар, мактанкчылар шуугаазыннар болгаш өскерликчилер шургулуп кирип келгенер. Сланский, Швермова, Фрейх чергелиг кижилерин ынчаар чугаалап тур мен. Оларнын өскерликчи ажил-чорудулганы амгы үеде бистиң дыка хөй дайзынарымыс ажаллап турарлар деп Запотоцкий чугаалаан.

Он ыңай Запотоцкий кадрларнын шилеп алырынын дугайын чугаалааш оң соонда ажил төдөвириниң политиказынче шилеп кирген. Социалистик чарышты калбартып сайзырадыр чорук ажалчын күштериниң ажил үзөр чоруун болгаш агымналар чоруун узуткаарына дузалаар ужурулг деп демдеглээн, а ол ышкаш чурттун ажил-агый тургузушкунунга профвильсел организацияларынын чугула рольдууну дугайын айткан.

Ленинниң «Совет эрге-чагырганын ээлчеглиг соургалары» деп чүүлүнден капиталистик тургузгуну социалистик тургузгуну тиңлээринге күш-ажылдын бедик бүдүрүкчүлүүнүн ужуру-дузасынын дугайында чижектер көргүскөш, Запотоцкий түнелинде мынча деп чугаалаан:

Бистиң артык күштүг чүүлүвүс болза, күш-ажылды эң эки организастаарыныч болгаш бүдүрүкчүлү чорукту бедиринче орукту чүглө бис бир дугаарында дилеп турар эвес бис. Ол оруктарымы бистиң ырак мурунвуста совет улус боттарына социализмин тургузуп тургаш дилеп эгезлээр.

Совет улус, оң чааза, бистиң башкывыс болгаш өнүгүвүс эш Сталин бо талазы-биле боттарынын шингээдип алган дужулгаларыны болгаш билиглерин бистиң-биле хуваажып турары бистиң аас-кежниси болур.

Ол дузаламчыны бистиң канчаар аягылаш шыдаарымыс бистен, бистиң ажалчыныларымыстан, техниктиң интеллигенциявыстан хамааржыр. Ону бис хөйү-биле болгаш улам эки аягылаанымыс тудум-на улам хөйүнү чедип ап, бергелерин аякып тилеп, социализм тургузарынын херээнге улам бурунгаарлап турарымыс бистиң дуржулгавыс көргүзүп турар.

(СЭТА).

Кыдатта куш-ажылычы көдүрлүүшкүн

ПЕКИН. Ажилчыларынын болгаш албан хаақыттарынын патриотчу чарышка алганы боттарынын хүлээлгелерин күүсетпешан, чедип алган куш-ажылычы чедикшиктерин дугайын кыдат парлалга медээлеп турар.

«Гунъженьжибао» солун Соңгу-Чөөн Кыдаттың кедээ ажил-агый машиналар тудуунуң заводунун ажилчыларынын чедип алганы чедикшиктерин дугайын бижип турар. Ийженер-техниктиң ажалдакчылар-биле кады ажалчылар май айда 70 ажыг рационализуторжу саналарын үндүрген. Оларнын иштинден 31 саналдар ам ажалчатыны турар болгаш күрүнеге улуг камналганы берип турар.

Харбинниң тудуг ажалчылары тууубу кыларынын мураккасы методун өренери болгаш негелдерин дээш шимчээшкенин калбарткан. Ажилчылар боттарының чепсек-херекселдерин чаартып тургускан. Ол чорук куш-ажылдың бүдүрүкчүлүүнү

3,5 катап бедиткен. А чамдык таварышталарда мырыңай 20 катап бедип турар.

Тараачыларының бедик күштүг дээш бүдүрүлгө чарышы дыка калбарган. Ол чарыш чаксы хову ажалдарын чедикшиктерин эрттиреринге дузалаан деп «Гунъженьжибао» солун медээлеп турар. Муң-муң кедээ ажил-агый кооперативтери болгаш куш-ажылычы дузаламчының болуктери тараачы дүжүтүүн эрткен чылдын денелинден 10 хуудан кудулатпас дээш демисежип турар. Рис тарып турар районларынын дыка хөй тараачылары му чер сүрүзүндөн (бир му 1/16 га-биле демисежир) муң цзиней ристи алыр деп хүлээнгенер.

Чарыштын ачызындан Соңгу Чөөн Кыдаттың элээн каш моголдарына чаксы тарылганы эрткен чылдан 10 хонук эрте эрттирген деп «Женьминъжибао» солун бижип турар.

(СЭТА).

Хуусаа бетинде күүседир дээш

БУХАРЕСТ. Румынаның үлөттүр бүдүрүлгелеринде 1952 чылдын планын хуусаа бетинде күүседир дээш чарыш калбарган. Ол патриотчу шимчээшкенин бири черинде Хунедоарын Г. Георгиу-Деж аттыг металлургия комбинадынын хөй киж-киржикчилиг коллективин туруп турар.

Сөөлгү үеде ол комбинадтың каң эзилдикчилери мартен суугуларынын бүдүрүлгө көргүзүлгелерин 35—37 хуу улгатырып, хүн-бүрүде ийи дүрген эзилдикчилерин берип турар апарган. Прокат цехиниң ажилчылары майда куш-ажылдың бүдүрүкчүлүүнү 10 хуу улгатырган. «Мойнефть» трестиниң нефтччилери

улуг күженишкенин ажалдап турар. Олар беш айларынын планын 9 хуу ачыр күүсеткен болгаш тып үндүрүп турар нефтиниң бот-өртөтүн 11 хуу чигеткен.

Решиктин металлургия комбинадында улуг каң эзилдикчилери Гараш Радивой Дарян болгаш Константин Морар оларын бригадалары үш ээлчегиниң дургузда 15 болгаш оон-даа хөй эзилдикчилерин берип турар.

Румынаның бүдүрүлгелеринде чус-чүс стахановчулар болгаш бүдүрүлгенин мураккачылары 1953—1954 чылдарын үлүүн күүседир-биле ам ажалдап турар.

(СЭТА).

Болгарияның индустриализасташкыны

СОФИЯ. Болгар Республикада Димитровчу беш чыл планында көрдүнгөн индустриализация чедикшиктерин боттанып турар. Заводтар, фабрикалар, электри станциялары, суг шыгамырлары, демир оруктар, каналдар туттунуп турар.

Капитал тудуунга эрткен чылын 100 миллион ажал леви (эргиде турган акша-биле) кириген. Ол болза, 1948 чылдан ийи катап хөй болур. Бо чылын капитал ажалдарын хемчээли база улам өзөр.

Болгарияда социализмниң чугула тудуу болза, В. И. Ленин аттыг металлургия заводу болур. Ол

чурттун эң күштүг үлөттүр бүдүрүлгелериниң бирээзи болур. Амгы үеде заводтун кол цехтери—домен болгаш прокат цехтерин тудуп турар.

Софияда, Казанлыкта болгаш өске-даа коорайларда электри үлөттүрүңүң чаа бүдүрүлгелерин тургузуп турар. Казанлыкта тудуп турар изолятор заводу болза, электри үлөттүрүңүң продукцияларын даштыкыдан киір сөөртүп алырын дыка кызырарына дузалаар.

Чоокта чаа Свистов коорайда «Республика» деп эң улуг консерва комбинадынын тудуун тудуп эгезлээ.

(СЭТА).

ЖАК ДЮКЛОНУ ХОСТААР!

РУМИНИЯ

БУХАРЕСТ. Румынаның ажилчы чоннары хүн-бүрүде-ле Жак Дюклону дүрүм чок өзү-биле кара-бажынаанынга удурланышкынын чүс-чүс телеграммаларын француз чазакче чорудуп турар. Ола үеде Румынаның тайбын тала-дакчылары Францияның коммунист-тиг партиязы-биле болгаш оон кайгамчыктыг удуртукчузу Жак Дюкло-биле сагыш-сеткил катыжышкынын илередип турар телеграммалары болгаш бижиктерин чорудуп турар.

Кымпия-Турзи коорайда «Индустри Сирмей» заводтун коллективиниң Францияның чазанче чоруткан телеграммасында чугаалап турары болза: «Улустарның хосталгазы дээш улуг демиселчи Жак Дюклону доп-дораан хостаарын негеп тур бис!».

Жак Дюклону кара-бажынаанынга удурланышкынын массалаар митингилери чурттун суурларында болуп эрттип турар.

КЫДАТ

ПЕКИН. Тайбың дээш демисежип турар француз улусту деткири-нин болгаш Жак Дюклону дүрүм чок өзү-биле кара-бажынаанынга удурланышкынын массалаар митингиз Пекинге болуп эрткен. Ол митингге 6 муң ажыг киж и киришкен.

Митингге Го Мо-жо чүве чугаалаан. Францианың коммунист партиязынын секретари Жак Дюклону дүрүм чок өзү-биле кара-бажынаанынга бүгү кылат улустун киленишкенин удурланышкынын ийи дугайын ол чугаалаан. Францин удугуш алдарлыг олгу Жак Дюклога кыдат улустун мурундан Го Мо-жо изиг байыр чедирген.

Ыраккы Чөөн-чүкте болгаш Барыин Европада агрессивче америк политикага удур, Жак Дюклону кара-бажынаанынга удур күчүдүг сөстү херээженнерин Бүгү-кыдаттыг демократтыг федерациязынын даргазынын оракакчызы Ли Дэ-сюань чугаалаан.

(СЭТА).

Жак Дюклону болгаш Андре Стильди хостаар дээш Францияда демисел

ПАРИЖ. Жак Дюклону болгаш Андре Стильди дүрүм чок өзү-биле кара-бажынаанынга удур болгаш демократтыг организациялары исптеп-сүрүп турарына удурланышкынын шимчээшкенин француз улус күштөлдирип турар.

«Юманите» солунун медээлеп турары болза, июнь 9-та Бресте тудуг ажилчылары, металлчиелер, коммунал ажил-агый чериниң ажилчылары, арсеналдар ажалчылары ажил соксалдышкынын кылганыр. Олар ол черде профвильселдериниң катыжышкынын херимини иштинге митингге чыгып келгенер, а оң соонда супрефектурин турар бажынычче ч-де бергенер. Аңаа ажалчы чоннарын төлээлери ол черин эрге-чагырга черинге профвильселдериниң, куш-ажылдың Бүгү-ниги конфедерациязының бажынаарыга чоруткан үжеп-чидишикниге удурланышкынын бижини тыгасыкан болгаш Жак Дюклону болгаш Андре Стильди доп-дораан хостаарын негезинер.

Шарант департаментиде Ангулем, Вьен департаментиде Пуатье коорайларың почта болгаш телеграф черлериниң албан-хаақыттары база ажал соксалдышкынын чарлааннар. Сена департаментиде Аржантей коорайда үлөттүр бүдүрүлгелериниң тудугуң ажалчылары ажал соксалдышкыны кыларың үргүлчүлөп турар.

Лионда тудуг ажилчылары ажал соксалдышкынын үргүлчүлөшүшөө, Тудугуң хөй кезинде ажалчыларынын 100 хуузу ажал соксалдышкыны кылып турар.

Янзы-бүрү профвильселдеринде кирип турар ажалчы чоннар сөөлгү хүннерде францианың коммунист партиязы-биле болгаш куш-ажылдың Бүгү-ниги конфедерациязы-биле эп-сеткил катыжышкынын илередип турар апарган. Лионда автономгун «хамаарышпас» профвильсели деп адаар профвильселниң кийгырың өзугаар Роза департаментиниң башкыларының хуралы болуп эрткен. Ол хуралдың 1200 киржикчилери Жак Дюклону болгаш Андре Стильди дүрүм чок өзү-биле кара-бажынааның чорукту буруу шапкан болгаш демократтарны исптеп-сүрүп турар чорукка удурланышкынын чугаалааннар.

Францианың унитарлыг социалист партиянын удуртук комитеди Жак Дюклону болгаш Андре Стильди доп-дораан хостаар деп негелден кылган болгаш ол партиянын

Профвильселдериниң Бүгү-кыдат федерациязының даргазынын оракакчызы Чуэ Сюз-фань, демократтыг аныктарнын национал комитединиң Бүгү-кыдат федерациязынын даргазы Ляо Чэн-чи болгаш өскелер-даа митингге чүве чугаалааннар.

Митингнин киржикчилери Жак Дюкло-биле эп-сеткил катыжышкынын телеграмманын болгаш Дюклону дүрүм чок өзү-биле кара-бажынаанынга удур Пиэнзиң чазанче чорудар удурланышкынын телеграмманын хүлээп алганыр. Ол телеграммада Жак Дюклону доп-дораан хостаарын негеп турар.

АВСТРИЯ

ВЕНА. Демократтыг парлалганын медээлеп турары болза, Жак Дюклону болгаш Андре Стильди кара-бажынаанынга удурланышкынын чалгы Австрияда үргүлчүлөп турар. Чурттун хөй-хөй бүдүрүлгелеринге удурланышкынын митингилери болуп эрткен.

Лесберелфта машина тудуучкунуң заводунын ажалчыларынын болгаш албан-хаақыттарынын хүлээп алган резолюциясында чугаалап турары болза: «Фашизмниң болгаш гитлержи гестапонун методун дугайында коргунчу сактышкыны бистиң угаанымыста ам-даа хевээр туруп турар... Францин чазак демократтыг күштерин исптеп-сүрүп, фашизмниң оруунда кирген туруп турар. Дешилде болгаш тайбын дээш демисежип турар француз улустун демиселинге байыр чедип, оларнын талазында туруп турар бис!».

Венада «Аутек лтер» фирманын, Лонавцигн металлургия заводтарынын ажалчыларынын хуралдарына ол ышкаш резолюцияларын хүлээп алган.

Ажалчы чоннарын хуралдарына төлээлери сонгаан. Ол төлээлер Францианың Венада элчин черинге Жак Дюклону болгаш Андре Стильди кара-бажынаанынга шиптирлиг удурланышкынын бижиниң дамчыдып бергенер.

(СЭТА).

Корейяда болушкуннар

Корейяның Улустун армиязының Кол командьялының дыңнады

ПХЕНЬЯН. Корей Улус-Демократтыг Республиканың Улустун армиязынын Кол командьялынын июнь 10-да медээлэни болза:

Июнь 9-та Корейяның Улустун армиязынын катыжышкыны чылат удустун эки-турачы кезектериниң сырый деткимчези-биле камгалаалдың тулуучушкунунын бүгү

фронтларга эрги туруштарга чорударын үргүлчүлөп турар.

Хамхынны, Нампхону болгаш өске-даа коорайларын бомбалаарына киржип турган дайзының алды самолөдун бистиң зениттиг кезектеринис болгаш адыгжы-анчыларнын отрядтары андара аткан.

(СЭТА).

Нейтралдыг зона дугайында дугуржулганы американынын каржызы-биле чөрчүп үрээни

Синьхуа агентилелиниң дыңнады

ПЕКИН. Синьхуа агентилелиниң тускай корреспондентизиниң Кэсондан дыңнадып турары болза:

Нейтралдыг зонаны американынын июнь 5-те артиллериялар-биле боолаанынын түнелинде балыгланган үш бичини уругларның бирээзи өлүрүңгө чок турар. Нейтралдыг зонаның кызыгаарына америк отктарының бузундуларындан балыгланган беш хамааты кижилер өлүгүлөп калган. Балыглатырган ийи херээженер болгаш ийи чаш уруглар кончуг берге байдалда турар. «Кижини хүндүлөп көөр чоруктун принциптерин» американын херек кырында ынчаар ажылап турар-дыр. Оларын Паньмынчжонда төлээзи ол принциптерни дугайын хүнүңе чулчуруп турар.

Американын мурун-улдагызы ышкык база-ла цензураның быжык-кежезин тургузуп, барымдалыг чүүлдерин хажыдарын ордалжып турарлар. Тайбычылыг дугайында чугаалажышкынын күженишкени эң кыдыкы чазаныга чеде бэрге-ле американын ол эрги кажар аргазын ажылап эгелей берип турарлар.

Июнь 5-те болган болушкунун орнунга ийи талааларын айым чок чорук албанының офицерлери исптеп чорукканнар. Бүгү исптелгенин чоруп турган үезинде олар нейтралдыг зонадан дашкаар үнмээрлер. Нейтралдыг зонаны америк туруштардан артиллерия-биле боолап турган деп чүвени айым чок чоруктун америк офицери билимес аржак болган. Ыңчалза-даа сөөлүрөди американын болза, ол исптегени Нейтралдыг зонадан муң эрч ырак черге чорудуп турган деп боттарынын парлалга төлээлекчилеринге медээлээр.

Кэсонун улус госпиталында чыдар балыглатырган шериглер-биле чугаалашкан мен. Мен аңаа Лой Суи Ок деп 12 харлыг оол көрдүм. Ол авазының хонга аары-биле тынычтыкан. Оок бузундулары оон дөмкөктерин сийгелденкен болган. Нейтралдыг зонага балыгланган бичини уругларның бирээзиниң оң та-

лакы бодунче оок бузундузу кире берген, бирээзиниң бажында балыглан бар. Июнь 5-тиң эртенинде хевенертен америк отктар кээп чакты бээриниң мурунда ол бичини уруглар ойнап турганыр.

Балыгланган бичини уругуң амытынын камгаллап алыры-биле оон будун кезип каамак. Оң авазы болгаш бичини оол дунмазы өлүлөп калганар.

Канчаар-даа аажок аары-биле балыгланган бир херээжиниң ашаа мынча деп чугаалаан: «Июнь дөрте бис тарылганы доозупкан турган бис. Чазак бисти экизи-биле көрүп турар, база бис оон дузаламчыныга идеялар турар бис. Июнь 5-те американын бисти боолап турган кадаймы биле огулуну балыглап кадылдар. Шап бо америк дэрбечилер черле амыдраар арганы биске бер-бейи турлар!»

Ийи талааларның аразында чарган дугуржулгада чугаалап турары ышкык, кандыг-даа халдаашкынардан камгалатынган турар ужурут нейтралдыг зонага америк империалистер херээженнери болгаш бичини уругларны ийи удаа өлүргенер.

Паньмынчжон чоогунга америк самолөттөр элээн хөй уругларны эрткен чылдың сентябрь 12-де канчаар боолап турганын бис сактып турар бис. Бир бичини оол өлүртүп каан, оң бичини дунмазы балыглатырган болгай.

Шап ол араатанга үлүгдигиниң талазы-биле бодунуң харысалгалыг болурун Риджуй долугу-биле си-лигден болгай.

Риджуй медеглед кылгаш, «чуректин ханызындан кады кыжылаалы» илередип, «Катышпак Нацпартынын чепсектиг күштериниң коммандылары» моон сонгаар «тайбын чонун амыдыралыга болгаш эт-херекселдеринге карама чедирбес» деп чугаалаан. Ыңчалза-даа июнь 5-те болган үлүгдиги бичини уруглар өлүрүкчүлери америк генералларнын ыят чок чулчурушкунунын туюлунга чедир сойгалап илередип турар.

(СЭТА).

Американынын Кочжедо ортулукта чаа үлүгдиглери

НЬЮ-ЙОРК. Кочжедо ортулуктан Ассошиэтед Пресс агентилелиниң корреспондентизиниң медээлинде чугаалап турары болза, америк шериг кезектери Кочжедо ортулукта туттурган шериглер турар лагерлер хангы халдаашкын кылган. Медээде айтып турары болза, генерал Боутнерниң дужалын өзугаар америк шериг кезектери танкаларыны болгаш оғнемөттарины деткимчези-

биле туттурган шериглер турар № 76 лагериниң секторунче чаа таварып киргеш, оғнемөттөр-биле боолап, чараа төгүлдүр газтарын ажылаан. Дыка хөй киж и өлгөн болгаш балыгланган. Корреспондентиниң медээин өзугаар алырга, туттурган 32 киж өлүрткен болгаш 85 киж балыгланган.

(СЭТА).

Харысалгалыг редактор О. А. ТОЛГАР-ООН.

АДА-ИЕЛЕР!

Бодуңарның уругларыңарга кичээнгейлиг болуңар!

Уругларның боостаа

баш аарыыр болгаш тем-

пературазы улгадыр, шаг-

зыраар, аакталыр чорук-

тары тыптып келзе —

Эмчиге дораан-на

чедирнер!

Уругларның халдавырлыг аарылары мынчаар тыптып болур: скарлатина (боостаа аары), тифтерия, воспаление легких (өкпенниң дегдирашкыны), дизентерия (ижия аары) болгаш өске-даа аарылар тыптырында, ынчангаш ол аарылардан уругларыңар камгалаңар.

Тыва областын санитар-чырыдышкын Бажыны.

(СЭТА).

РЕДАКЦИЯНЫҢ АДРЕСИ: Кызыл, Шетинкип күдүмчүзү, бажың 7. ТЕЛЕФОННАРЫ: Харысалгалыг редакторунуң 3-62; харысалгалыг редакторунуң оралакчызының партия амыдыралының, культура болгаш уран-чүүлүг кидистериниң — 3-88; харысалгалыг секретарының — 4-98;

пропаганда болгаш агитация, кедээ ажил-агый, үлөттүр болгаш транспорт, чааза кидистериниң — 3-68, иштики информация, бухгалтерияның — 3-65.